

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Філологічний факультет
Кафедра германської філології



ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи

 Н.В. Михальченко

«30» серпня 2023 р.

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ГЕРМАНСЬКЕ МОВОЗНАВСТВО**

Ступінь магістра

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

014 Середня освіта (Мова і література)

014.021 Середня освіта. Англійська мова та зарубіжна література

Освітня програма:

Англійська мова і література

2023-2024 навчальний рік

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Баркарь Уляна Ярославівна, старший викладач кафедри германської філології

РЕЦЕНЗЕНТ: Кирилюк С. В., доктор філософії у галузі гуманітарних наук, старший викладач кафедри романо-германської філології та німецького перекладу ЧНУ імені П. Могили

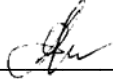
Програму схвалено на засіданні кафедри германської філології

Протокол № 1 від 28.08. 2023 р.

Завідувач кафедри германської філології  (Мироненко Т.П.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією філологічного факультету

Протокол № 1 від 28.08.2023 р.

Голова навчально-методичної комісії  (Дем'яненко О.Є.)

Програму погоджено навчально-методичною радою університету

Протокол № 12 від 30.08.2023 р.

Голова навчально-методичної ради університету 

Анотація

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни "Германське мовознавство" складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література), предметна спеціалізація 014.021 Середня освіта. Англійська мова та зарубіжна література, освітня програма: Англійська мова та література

Курс «Германське мовознавство» належить до дисциплін пропедевтичного циклу й закладає основи теоретичного розуміння мовних явищ. Вивчення курсу забезпечує необхідне підґрунтя для сприйняття теоретичних мовознавчих дисциплін, розуміння принципів та закономірностей функціонування мови, що є невід'ємною передумовою професійного практичного володіння іноземною мовою.

Ключові слова: германські мови, лінгвістична дисципліна, скандинавські мови, морфологічний склад мови, лексичний склад мови.

Annotation

The program of studying the normative discipline "German Linguistics" is made in accordance with the educational-professional training program of the second (master's) level of higher education in the field of knowledge 014 Secondary education. (Language and literature), subject specialization 014.021 Secondary education. English language and world literature, educational program: English language and literature.

The course "German Linguistics" belongs to the disciplines of the propaedeutic cycle and lays the foundations for a theoretical understanding of linguistic phenomena. Studying the course provides the necessary basis for the perception of theoretical linguistic disciplines, understanding the principles and patterns of language functioning, which is an integral prerequisite for professional practical knowledge of a foreign language.

Key words: Germanic languages, linguistic discipline, Scandinavian languages, morphological structure of language, lexical structure of language.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни “Германське мовознавство” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 014 Середня освіта (Мова і література), предметна спеціалізація 014.021 Середня освіта. Англійська мова та зарубіжна література, освітня програма: Англійська мова та література.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: загальні і специфічні риси германських мов.

Міждисциплінарні зв'язки: з курсами «Загальне мовознавство», «Лінгвокраїнознавство», «Історія мови».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1 . **Мета** – вивчення загальних відомостей про систему і структуру (давньо)германських мов доби їх конвергентного існування (до VII - IX ст.), а також етноспецифічних і лінгвокультурних особливостей їхнього дивергентного історичного розвитку.

1.2 .Основними **завданнями** вивчення дисципліни “Германське мовознавство” є:

- визначення термінологічного апарату курсу, з'ясування місця і ролі германського мовознавства у системі гуманітарних наук у цілому та філологічних дисциплін зокрема;
- знайомство з історичними, етнографічними, археологічними даними про походження, побут, суспільний устрій давніх германців;
- висвітлення історії германських племен і народів, процесу розвитку германських діалектів у мови народностей і в національні мови;
- знайомство з історією формування писемності у давніх германців, а також і першими писемними пам'ятками германських народів;
- вивчення загальних і специфічних рис германських мов, їх фонетики, морфології, словотвору і лексики;
- характеристика закономірностей фонетичної, лексичної і граматичної будови давньогерманських і сучасних германських мов;
- характеристика історичного розвитку і сучасного стану кожної з основних (сучасних) германських мов;
- знайомство з історією формування та становлення національної літературної норми кожної окремо взятої германської мови;
- огляд історії розвитку студій у вітчизняній і зарубіжній германістиці;
- викладення основних положень германського мовознавства, які є науковою базою для спеціальних лінгвістичних дисциплін (історія мови, теоретична і практична граматики, теоретична фонетика, лексикологія, стилістика тощо).

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності) у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області.

ПРН 4. Формулює наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, демонструє навички їх критичного аналізу, генерує нові ідеї, аргументує можливі шляхи їх вирішення та критично оцінює їх спроможність.

ПРН 6. Визначає і характеризує основні принципи, закони та методики науково-педагогічних досліджень; описує апарат науково-педагогічного дослідження, демонструє навички презентації результатів науково-педагогічного дослідження.

ПРН 13. Демонструє здатність діяти автономно і в команді.

ПРН 14. Демонструє дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та демонструє вміння формувати її в учнів.

ПРН 18. Здійснює міжкультурну комунікацію і долає міжкультурні бар'єри на основі знання особливостей, цінностей, властивих культурам країн мов, що вивчаються; знання основних відмінностей концептуальної і мовної картини світу носіїв англійської мови; знання світоглядних

засад, ментальних особливостей та онтологічних характеристик української культури.

ПРН 19. Використовує гуманістичний потенціал іноземної мови і культури для формування духовного світу громадян України, забезпечує організацію діалогу мов і культур на заняттях з іноземної мови і зарубіжної літератури.

ПРН 21. Демонструє рівень загальнотеоретичної та професійної підготовки з іноземної мови і зарубіжної літератури та методики їх навчання, уміння збирати наукову інформацію з тематики дослідження, використовуючи різні джерела інформації, формувати цілі та завдання і вибрати відповідні методи дослідження, в тому числі й емпіричні; здійснює самостійний науковий пошук для оптимізації процесу навчання іноземної мови і зарубіжної літератури в конкретному освітньому контексті.

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими **компетентностями**:

I. Інтегральна компетентність:

І.К. Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов.

II. Загальнопредметні:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним.

ЗК 5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 7. Здатність здійснювати науково-педагогічні дослідження, прогнозувати та презентувати їх результати.

III. Фахові:

ФК 1. Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності.

ФК 2. Здатність використовувати інновації у професійній діяльності.

ФК 3. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя.

ФК 4. Здатність до моделювання змісту навчання, формування в учнів ключових компетентностей та здійснення інтегрованого навчання.

IV. Компетентності предметних спеціальностей:

ПК 2. Здатність здійснювати науково-педагогічне спілкування у філологічній галузі, планувати і проводити навчальні заняття та виховні заходи з іноземної мови та зарубіжної літератури у закладах середньої та вищої освіти, в тому числі за умов дистанційного та змішаного навчання.

ПК 3. Здатність володіти всіма складниками комунікативної компетентності на рівні С1 і використовувати їх у процесі професійної і міжособистісної комунікації у сферах усного і писемного мовлення.

ПК 4. Здатність застосовувати при продукуванні текстів в усній та письмовій формах різностильові та різножанрові одиниці з урахуванням комунікативної ситуації та комунікативного завдання відповідно до етичних і моральних норм поведінки, прийнятих в іншомовному середовищі.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет, задачі і проблематика курсу “Германське мовознавство”. Основні етапи історії германського мовознавства.

Тема 2. Історія давніх германців. Германські племена, їхня міграція й утворення германських „варварських” королівств.

Тема 3. Історія германської писемності. Основні пам’ятки писемності германських мов.

Вокалізм і консонантизм давньогерманських мов.

Тема 4. Основні риси морфологічного складу давньогерманських мов. Лексичний склад давньогерманських мов.

Тема 5. Основні етапи розвитку германських мов. Східногерманські мови.

Тема 6. Західноскандинавські мови і їх історія. Східноскандинавські мови і їх історія.

Тема 7. Західногерманські мови і їх історія.

3. Рекомендована література

Базова

1. Андрушенко О.Ю. Вступ до германського мовознавства. Житомир: ЖДУ, 2010. 178 с.
2. Жлуктенко Ю.О., Яворська Т.А. Вступ до германського мовознавства. К.: Вища школа, 1986. 230 с.
3. Кійко С.В., Кійко Ю.Є. Вступ до германського мовознавства: навч. посібник. Чернівці: ЧНУ, 2022. 226 с.
4. Левицький В.В. Основи германістики. Вінниця: Нова книга, 2006.
5. Тарасова В. В. Загальне та германське мовознавство. К.: СпринтПринт, 2013. 480 с.

Допоміжна

1. Білецький А. О. Про мову і мовознавство. К.: АртЕк, 1997. 224 с.
2. Загнітко А. П. Сучасні лінгвістичні теорії. Донецьк: ДонНУ, 2007. 219 с.
3. Левицький В.В., Кійко С.В. Практикум до курсу “Вступ до германського мовознавства”. Вінниця: Нова книга, 2006.
4. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2006.
5. Семчинський С. В. Загальне мовознавство. К.: ОКО, 1996. 416 с.
6. An Encyclopaedia of Language / ed. by N.E. Collinge. Taylor & Francis e-Library, 2005. 558 p.
7. An Introduction to Language / V. Fromkin, R. Rodman, N. Hyams. Thomson. Wadsworth, 2003. 620 p.
8. Bublyk W.W. Geschichte der deutschen Sprache. K.: Vyšča Škola, 1983.
9. Hutterer C. J. Die Germanischen Sprachen. Budapest: Akademiai Kiado, 1975.
10. Lass R. Historical Linguistics and Language Change. Cambridge: CUP, 1997.
11. Linguistics: An Introduction / A. Radford, M. Atkinson, D. Britain, H. Clahsen, A. Spencer. Cambridge University Press, 2009. 433 p.
12. Porzig W. Die Gliederung der indogermanischen Sprachen. Heidelberg: Carl Winter, 1954.
13. Robinson O.W. Old English and its Closest Relatives. A Survey of the Earliest Germanic Languages. L.: Routledge, 1993.
14. Working with Language: An interactive guide to understanding language and linguistics / Dr. Peter J. Silzer. SIL at Biola Department of TESOL and Applied Linguistics School of Intercultural Studies Biola University, 2005. 239 p.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання: поточний контроль, завдання контрольної роботи, підсумкового контролю (тести), самостійна робота.